

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 8 september 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem – Förordning (EG) nr 338/97 – Artikel 8.3 d – Begreppet ’exemplar av djurarter födda och uppvuxna i fångenskap’ – Förordning (EG) nr 865/2006 – Artikel 1 led 3 – Begreppet avelsbestånd – Artikel 54 led 2 – Anskaffande av avelsbestånd – kontrollen av härstamningen”

I mål C-659/20,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Tjeckien) genom beslut av den 25 november 2020, som inkom till domstolen den 4 december 2020, i målet

ET

mot

Ministerstvo životního prostředí,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Lycourgos samt domarna S. Rodin (referent), J.-C. Bonichot, L.S. Rossi och O. Spineanu-Matei,

generaladvokat: L. Medina,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- ET, genom P. Pařil, advokát,
- Tjeckiens regering, genom L. Dvořáková, M. Smolek och J. Vlácil, samtliga i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tjeckiska.

– Slovakiens regering, genom S. Ondrášiková, i egenskap av ombud,
– Europeiska kommissionen, genom P. Ondrůšek och C. Valero, båda i egenskap av ombud,
och efter att den 3 mars 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,
följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 1 led 3 och artikel 54 led 2 i kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 av den 4 maj 2006 om närmare föreskrifter för tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EUT L 166, 2006, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål om överklagande mellan ET och Ministerstvo životního prostředí (miljöministeriet, Tjeckien) angående en ansökan om dispens från förbudet mot kommersiell verksamhet för fem exemplar hyacintaror (*Anodorhynchus hyacinthinus*).

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 Konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, som undertecknades i Washington den 3 mars 1973 (*United Nations Treaty Series*, vol. 993, nr I-14537) (nedan kallad CITES-konventionen), har till syfte att säkerställa att den internationella handeln med de arter som finns upptagna i konventionens bilagor, samt delar eller derivat därav, inte är menlig för bevarandet av den biologiska mångfalden och bygger på en hållbar användning av vilda arter.
- 4 CITES-konventionen, som Europeiska unionen tillträdde den 8 juli 2015, genomfördes i unionen den 1 januari 1984 genom rådets förordning (EEG) nr 3626/82 av den 3 december 1982 om genomförande i gemenskapen av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter (EGT L 384, 1982, s. 1; svensk specialutgåva, område 15, volym 4, s. 60). Den förordningen upphävdes genom förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (EGT L 61, 1997, s. 1). Där föreskrivs i artikel 1 andra stycket att förordning nr 338/97 ska tillämpas under iakttagande av de mål, principer och bestämmelser som återfinns i CITES.
- 5 I artikel II.1 i CITES-konventionen, med rubriken ”Grundläggande principer”, föreskrivs följande:
”Bilaga I skall omfatta alla arter som hotas av utrotning och som är eller kan bli påverkade av handel. Handel med exemplar av dessa arter måste underkastas särskilt strikta bestämmelser för att inte deras överlevnad skall ytterligare hotas och får endast tillåtas i undantagsfall.”
- 6 Arten hyacintara ingår sedan den 22 oktober 1987 i bilaga I till CITES-konventionen.

- 7 Punkt 1 c i resolution 10.16 från partskonferensen för CITES-konventionen (nedan kallad resolution konf. 10.16), med rubriken "Terminologifrågor", har följande lydelse:

"[Partskonferensen för CITES-konventionen] ANTAR följande definitioner av de uttryck som används i förevarande resolution:

...

- c) en uppfödningssamhetskrets 'avelsbestånd': alla djur som används för fortplantningsändamål i en verksamhet ..."

- 8 I punkt 2 b ii A i denna resolution, som har rubriken "Uttrycket 'uppvuxet i fångenskap' ", anges följande:

"Partskonferensen för CITES-konventionen] BESLUTAR:

...

- b) att uttrycket 'uppvuxet i fångenskap' ska tolkas så, att det endast avser exemplar, enligt definitionen av detta begrepp i artikel I b i [CITES-konventionen], som är födda eller på annat sätt har framställts i kontrollerad miljö och endast är tillämpligt när:

...

- ii) behöriga statliga myndigheter i exportlandet funnit det vara visat att avelsbeståndet har anskaffats i enlighet med bestämmelserna i CITES-konventionen och relevant nationell lagstiftning och på ett sätt som inte inverkat menligt på artens överlevnad i vilt tillstånd".

- 9 I punkt 5 a i resolution 12.10 från partskonferensen för CITES-konventionen (nedan kallad resolution konf. 12.10) anges följande:

"Partskonferensen för CITES-konventionen] BESLUTAR:

- a) en verksamhet kan endast registreras enligt det förfarande som anges i denna resolution om de exemplar som framställs där kan anses vara 'uppvuxna i fångenskap' enligt bestämmelserna i resolution konf. 10.16 (Rev.)".

- 10 Bilaga I till resolution konf. 12.10, med rubriken "Information som den administrativa myndigheten ska tillhandahålla sekretariatet beträffande verksamheter som ska registreras" innehåller en förteckning med sexton kategorier av uppgifter som ska skickas till CITES-sekretariatet. Det rör sig bland annat om namnet på och adressen till ägaren till verksamheten med uppfödning i fångenskap, namnet på och adressen till den person som driver verksamheten, datum för inrättandet av verksamheten och beskrivningen av de anläggningar som är avsedda för att hysa avelsbeståndet och förhindra att exemplaren försvinner.

Unionsrätt

Förordning nr 338/97

- 11 Skäl 10 i förordning nr 338/97 har följande lydelse:

”För att säkerställa bästa möjliga skydd för de arter som omfattas av denna förordning finns det ett behov av att bestämmelser fastställs för kontroll av handel med, transport av och förvaringsvillkor för sådana exemplar inom gemenskapen. Enhetliga regler måste gälla för utfärdande, giltighet och användning av de intyg som bidrar till kontrollen av dessa aktiviteter och som utfärdas med stöd av denna förordning.”

- 12 Artikel 1 första stycket i förordning nr 338/97, med rubriken ”Syfte”, har följande lydelse:

”Syftet med denna förordning är att skydda arter av vilda djur och växter och säkerställa deras bevarande genom kontroll av handeln med dem, i enlighet med de bestämmelser som fastställs i följande artiklar.”

- 13 I artikel 8.1, 8.2 och 8.3 d i förordningen, som har rubriken ”Bestämmelser rörande kontrollen av kommersiella aktiviteter”, föreskrivs följande:

”1. Det är förbjudet att köpa, att erbjuda sig att köpa, att förvärva för kommersiella ändamål, att för kommersiella ändamål för allmänheten förevisa, att använda i vinstsyfte och att försälja, att inneha för försäljning, att saluföra eller att för försäljning transportera exemplar av de arter som upptagits i bilaga A.

2. Medlemsstaterna kan förbjuda innehav av exemplar särskilt vad gäller levande djur av de arter som anges i bilaga A.

3. I enlighet med kraven i annan gemenskapslagstiftning kan undantag från de förbud som anges i punkt 1 i enskilda fall medges under förutsättning att ett intyg om detta utfärdas av den administrativa myndigheten i den medlemsstat där exemplaren finns då exemplaren

...

d) är av en djurart och är exemplar som fötts och fötts upp i fångenskap namnet på och adressen till eller är av en växtart och är exemplar som förökats artificiellt, eller en del eller ett derivat av ett sådant djur eller en sådan växt”.

- 14 Arten *Anodorhynchus*, som omfattar djur med artnamnet ”blåaror”, finns upptagen i bilaga A till nämnda förordning.

Förordning nr 865/2006

- 15 Skäl 1 i förordning nr 865/2006 har följande lydelse:

”Bestämmelser behövs för att genomföra rådets förordning (EG) nr 338/97 och för att [CITES-konventionen] skall kunna iakttas.”

- 16 I artikel 1 led 3 i förordningen, med rubriken ”Definitioner”, föreskrivs följande:

”Utöver de definitioner som anges i artikel 2 i förordning (EG) nr 338/97 gäller i denna förordning följande definitioner:

...

3) *avelsbestånd*: alla djur som används för fortplantningsändamål hos en uppfödare.”

- 17 I artikel 54 led 2 i förordningen, med rubriken ”Exemplar av djurarter födda och uppvuxna i fångenskap”, föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 55 skall ett exemplar av en djurart anses vara fött och uppvuxet i fångenskap endast om en behörig administrativ myndighet efter samråd med en behörig vetenskaplig myndighet i den berörda medlemsstaten är övertygad om att följande kriterier är uppfyllda:

...

2) Avelsbeståndet anskaffades i enlighet med på förvärvsdagen tillämplig lagstiftning och på ett sätt som inte inverkat menligt på de berörda arternas överlevnad i vilt tillstånd.”

- 18 I artikel 55 i förordning nr 865/2006, med rubriken ”Fastställande av härstamning”, föreskrivs följande:

”När en behörig myndighet vid tillämpning av artikel 54, artikel 62 led 1 eller artikel 63.1 anser det nödvändigt att fastställa ett djurs härstamning genom analys av dess blod eller vävnader, skall analysresultaten eller de prov som behövs ställas till förfogande på det sätt som myndigheten föreskriver.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 19 ET föder upp papegojor i Tjeckien. Den 21 januari 2015 ansökte han hos krajský úřad (regional myndighet, Tjeckien) om att från förbudet mot kommersiella verksamheter beviljas dispens för fem exemplar hyacintaror (*Anodorhynchus hyacinthius*) som var födda år 2014 inom ramen för hans uppfödningssyfte.
- 20 Mor- och farföräldrarna till dessa papegojor (nedan kallade det första papegojparet) importerades först till Bratislava (Slovakien) av en uruguayansk medborgare, varefter de i juni 1993 fördes till Tjeckien med bil av FU, under omständigheter som stred mot CITES-konventionen.
- 21 Under transporten till Tjeckien stoppades fordonet vid gränsen av tullmyndigheterna, varefter ett förvaltningsbeslut fattades om förverkande av det första papegojparet. Beslutet upphävdes dock av Vrchní soud v Praze (Överdomstolen, Prag, Tjeckien) under år 1996.
- 22 Den behöriga förvaltningsmyndigheten återlämnade därför det första papegojparet till FU, som därefter lämnade dem vidare till en annan person, kallad GV, i form av ett lån. Från det första papegojparet erhöll GV bland annat år 2000 ett par papegojor som GV behöll i sin uppfödning (nedan kallade det andra papegojparet). ET köpte under samma år detta papegojpar från GV, utan att äganderättsövergångens giltighet ifrågasattes.

- 23 Den behöriga regionala myndigheten avslag ET:s ansökan om dispens av den 21 januari 2015 med hänvisning till utlåtandet från Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (Republiken Tjeckiens natur- och landskapsskyddsorgan). I utlåtandet behandlades frågan huruvida ET:s förvärv av avelsbeståndet var förenligt med artikel 54 led 2 i förordning nr 856/2006, och enligt detta utlåtande kunde man inte med säkerhet slå fast att avelsbeståndet hade anskaffats i enlighet med tillämplig lagstiftning, eftersom de register från 1998 där det första papegojparet nämndes innehöll många oegentligheter och inte hade tillförts någon annan information om de berörda exemplarens ursprung.
- 24 ET begärde omprövning av avslagsbeslutet och gjorde därvid gällande att den behöriga regionala myndigheten hade gjort en felaktig tolkning av begreppet "avelsbestånd". Enligt ET utgjordes avelsbeståndet nämligen enbart av papegojornas föräldrar och dessas avkomlingar, vilket innebar att myndigheten saknade rätt att undersöka det första papegojparets ursprung.
- 25 Miljöministeriet fastställde avslagsbeslutet med motiveringen att det sätt på vilket det första papegojparet hade införskaffats var avgörande, och att ET inte kunde beviljas dispens eftersom denne inte kunde styrka det första papegojparets ursprung.
- 26 ET överklagade avslagsbeslutet till Krajský soud v Hradci Králové (Regionala domstolen i Hradec Králové, Tjeckien).
- 27 Nämnda domstol ogillade överklagandet med motiveringen att handel med papegojor av arten *Anodorhynchus* endast kan tillåtas om villkoren i artikel 54 i förordning nr 865/2006 är uppfyllda. Enligt den domstolen var emellertid inget av de villkor som anges i artikel 54 led 2 i nämnda förordning uppfyllt i förevarande fall.
- 28 Mer i detalj konstaterade Krajský soud v Hradci Králové (Regionala domstolen i Hradec Králové) i sin dom att CITES-konventionen vid den tidpunkt då det första papegojparet importerades till nämnda medlemsstat var i kraft i Tjeckien och hade införlivats med den nationella rättsordningen genom nationell lagstiftning. Nämnda domstol konstaterade dels att det enligt bestämmelserna om införlivande av CITES-konventionen med tjeckisk rätt är tillåtet med en undersökning av avelsbeståndets ursprung som går tillbaka till mor- eller farföräldragenerationen, dels att begreppet "avelsbestånd", i den mening som avses i förordning nr 865/2006, i förevarande fall omfattar tre generationer av papegojor, och att den behöriga regionala myndigheten således hade rätt att kräva bevisning beträffande det första papegojparets ursprung.
- 29 ET överklagade domen till Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen, Tjeckien) och gjorde gällande att Krajský soud v Hradci Králové (Regionala domstolen i Hradec Králové) hade gjort en felaktig tolkning av begreppet "avelsbestånd" i den mening som avses i förordning nr 865/2006.
- 30 Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen) har påpekat att parterna i det nationella målet inte har bestritt dels att det andra papegojparet föddes i fångenskap år 2000 i Tjeckien och att ET:s förvärv av dem som sådant var lagligt, dels att det första papegojparets ursprung ger upphov till misstanke om oegentligheter. Nämnda domstol vill därför för det första få klarhet i huruvida begreppet "avelsbestånd", i den mening som avses i artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, även omfattar släktingar i rakt uppstigande led till sådana djur som befinner sig i en medlemsstat.

- 31 Om begreppet "avelsbestånd" ska tolkas restriktivt uppkommer, för det andra, frågan huruvida begreppet "anskaffande" av ett sådant bestånd, som förekommer i artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, i förevarande fall endast avser förvärvet av det föräldrapar som använts för aveln eller, tvärtom, även inbegriper början av avelslinjen, det vill säga i förevarande fall förvärvet av det första papegojparet.
- 32 För det tredje vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida vissa särskilda omständigheter borde ha beaktats vid prövningen av ET:s ansökan om dispens.
- 33 Den hänskjutande domstolen har erinrat om att ET förvärvat det andra papegojparet på laglig väg, och att Tjeckien vid tidpunkten för detta förvärv inte ingick i Europeiska unionen och att även om CITES-konventionen hade trätt i kraft där så innehöll den nationella lagstiftningen om införlivande av konventionen inte något krav på att ett certifikat, i den mening som avses i CITES-konventionen, skulle utfärdas vid överlåtelse inom en och samma stat. Nämnda domstol anser därför att det var berättigat för ET att förvänta sig att det skulle vara tillåtet att handla med papegojföräldrarnas avkomlingar, åtminstone inom Tjeckien.
- 34 Den hänskjutande domstolen anser dessutom att den omständigheten att det första papegojparet återlämnades till FU med stöd av ett domstolsavgörande eventuellt ska beaktas vid prövningen av en ansökan om dispens, liksom även ET:s argument att handeln med exemplar som är födda i fångenskap får efterfrågan på olagliga inköp av exemplar som fångats in i naturen att minska. Den hänskjutande domstolen har slutligen gjort gällande att för det fall ET:s ansökan om dispens inte bifalls, betyder det att ET:s rätt till egendom inskränks så att vederbörande enbart har rätt att ha det andra papegojparet (och eventuellt deras avkomlingar) i sin besittning, utan någon rättslig möjlighet att förfoga över dessa papegojor.
- 35 Under dessa omständigheter beslutade Nejvyšší správní soud (Högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EU-domstolen:
- "1) Omfattar 'avelsbestånd' i den mening som avses i [förordning nr 865/2006] exemplar som är föräldrar till exemplar som fötts upp av en viss uppfödare, trots att denne aldrig ägt dem eller haft dem i sin besittning?
- 2) Om svaret på den första frågan är att föräldraexemplar inte ingår i avelsbeståndet, har då de behöriga myndigheterna, när de undersöker huruvida villkoret i artikel 54 led 2 i förordning [nr 865/2006] om anskaffande av avelsbestånd i enlighet med lagstiftningen och på ett sätt som inte inverkar menligt på överlevnaden av exemplaren i vilt tillstånd är uppfyllt, befogenhet att kontrollera ursprunget för dessa föräldraexemplar och på den grunden bedöma om avelsbeståndet har anskaffats i enlighet med reglerna i artikel 54 led 2 i den förordningen?
- 3) Kan, vid prövningen av huruvida villkoret i artikel 54 led 2 i kommissionens förordning [nr 865/2006] om anskaffande av avelsbestånd i enlighet med lagstiftningen och på ett sätt som inte inverkar menligt på överlevnaden av exemplaren i vilt tillstånd är uppfyllt, andra omständigheter i det enskilda fallet beaktas (bland annat god tro vid överlåtelse av exemplar och berättigade förväntningar på att det kommer att vara möjligt att bedriva handel med deras eventuella avkomlingar och, eventuellt, även de mindre stränga lagbestämmelserna som gällde i Tjeckien före anslutningen till Europeiska unionen)?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 36 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1 led 3 i förordning nr 865/2006 ska tolkas så, att begreppet "avelsbeståndet", i den mening som avses i denna bestämmelse, omfattar släktingar i rakt uppstigande led till exemplar som fötts upp i en uppfödning verksamhet när dessa släktingar aldrig har ägts eller innehafts av uppfödaren.
- 37 Vid tolkningen av en unionsbestämmelse ska enligt fast rättspraxis inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (dom av den 8 december 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Förfalskade banköverföringar), C-584/19, EU:C:2020:1002, punkt 49 och där angiven rättspraxis).
- 38 Vad för det första gäller ordalydelsen i artikel 1 led 3 i förordning nr 865/2006 framgår det av den bestämmelsen att uttrycket "avelsbestånd" inbegriper alla djur som används för fortplantningsändamål hos en uppfödare.
- 39 Såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 36 och 37 i sitt förslag till avgörande är ordalydelsen i artikel 1 led 3 i förordning nr 865/2006 inte i sig tillräcklig för att undanröja tvetydigheten i tolkningen av denna bestämmelse, eftersom de olika språkversionerna av bestämmelsen antyder olika betydelser. Det framgår nämligen av flera språkversioner, exempelvis den spanska, den tyska, den franska och den lettiska versionen, att det endast är djur som befinner sig inom en uppfödning verksamhet, det vill säga inom visst område som är försett med strukturer för djuruppfödning, som omfattas av begreppet "avelsbestånd" i nämnda bestämmelses mening, medan andra språkversioner, såsom den grekiska, den engelska, den kroatiska eller den slovenska, i mer vid mening hänvisar till samtliga djur som ingår i en uppfödning process och eventuellt kan täcka in släktingar till exemplaren i rakt uppstigande led som i praktiken aldrig har ägts eller innehafts av en uppfödare.
- 40 Det är ostridigt att den formulering som använts i en av språkversionerna av en unionsbestämmelse inte ensam kan ligga till grund för tolkningen av denna bestämmelse eller ges företräde framför övriga språkversioner, eftersom unionsbestämmelserna ska tolkas och tillämpas på ett enhetligt sätt mot bakgrund av de olika versionerna på samtliga unionsspråk (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 mars 2021, A, C-950/19, EU:C:2021:230, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 41 Under dessa omständigheter ska domstolen för det andra undersöka det sammanhang i vilket artikel 1 led 3 i förordning nr 865/2006 ingår samt de mål som eftersträvas med denna bestämmelse och de föreskrifter som den ingår i.
- 42 Såsom anges i skäl 1 i förordning nr 865/2006 syftar den förordningen dels till att säkerställa genomförandet av förordning nr 338/97, dels till att säkerställa att bestämmelserna i CITES-konventionen iakttas, och därmed, såsom understryks i skäl 10 i förordningen, säkerställa att arter av vilda djur och växter ges ett så fullständigt skydd som möjligt genom kontroll av handeln med dessa.
- 43 Såsom generaladvokaten påpekade i fotnot 19 i sitt förslag till avgörande framgår det av bilaga I till resolution konf. 12.10 att det enligt CITES-konventionen för registrering av en uppfödare som föder upp djur i fångenskap krävs att exakta uppgifter lämnas om uppfödning verksamheten,

ägaren och utövaren av verksamheten samt om de lokaler där beståndet ska inrymmas. Begreppet "hos en uppfödare" kan följaktligen inte, inom ramen för förordning nr 865/2006, förstås så att det avser uppfödningsprocessen som sådan, utan koppling till någon konkret fysisk anläggning.

- 44 Av det ovan anförda följer att artikel 1 led 3 i förordning nr 865/2006 ska tolkas så, att begreppet "avelsbestånd", i den mening som avses i denna bestämmelse, inte omfattar släktingar i rakt uppstigande led till exemplar som fötts upp i en uppfödungsverksamhet när dessa släktingar aldrig har ägts eller innehafts av uppfödaren.

Den andra och den tredje frågan

- 45 För det första påpekar domstolen inledningsvis att det enligt artikel 8.1 i förordning nr 338/97 är förbjudet att sälja exemplar av de arter som upptagits i bilaga A till denna förordning. Enligt artikel 8.3 i nämnda förordning får medlemsstaterna emellertid medge undantag från förbudet, bland annat när de exemplar av en djurart i bilaga A som ska säljas är exemplar som fötts och fötts upp i fångenskap. Enligt artikel 54 i förordning nr 865/2006 ska ett exemplar av en djurart anses vara fött och uppvuxet i fångenskap endast om en behörig administrativ myndighet bland annat är övertygad om att avelsbeståndet anskaffades i enlighet med den på förvärvsdagen tillämpliga lagstiftningen och på ett sätt som inte inverkat menligt på den berörda artens överlevnad i vilt tillstånd.
- 46 För det andra framgår det av handlingarna i målet vid domstolen att ET nekades tillstånd att sälja de i det nationella målet aktuella papegojorna med motiveringen att de inte kunde anses ha fötts och fötts upp i fångenskap, i den mening som avses i artikel 8.3 i förordning nr 338/97, eftersom det första papegojparet hade importerats av tredje man till Tjeckien på ett rättsstridigt sätt. I enlighet med vad som angetts i punkt 44 i förevarande dom kan det första papegojparet inte anses utgöra en del av ET:s avelsbestånd, eftersom ET aldrig ägde dessa papegojor eller hade dem i sin besittning.
- 47 För det tredje framgår det även av beslutet om hänskjutande att det går att fastställa vilka bland de aktuella papegojors släktingar i rakt uppstigande led som har fångats i naturen, eftersom det är ostridigt mellan parterna i det nationella målet att det i förevarande fall rör sig om papegojornas mor- och farföräldrar.
- 48 Det är mot bakgrund av dessa omständigheter som EU-domstolen ska besvara den andra och den tredje tolkningsfrågan.
- 49 Den hänskjutande domstolen ska således anses ha ställt den andra och den tredje frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, jämförd med artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och principen om skydd för berättigade förväntningar, ska tolkas så, att den utgör hinder för att anse att ett exemplar, som innehas av en uppfödare, av en djurart som anges i bilaga A till förordning nr 338/97, har fötts och fötts upp i fångenskap i den mening som avses i artikel 8.3 i den förordningen, när exemplarets släktingar i rakt uppstigande led, vilka inte ingår i uppfödarens avelsbestånd, förvärvats av tredje man, innan dessa förordningar trädde i kraft och i strid med tillämplig lagstiftning eller på ett sätt som inverkat menligt på de berörda arternas överlevnad i vilt tillstånd.

- 50 För det första erinrar domstolen om att enligt den rättspraxis som det erinrats om ovan i punkt 37 ska inte bara lydelsen i artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i.
- 51 Det ska dessutom understrykas att artikel 8.3 i förordning nr 338/97 ska tolkas restriktivt, eftersom den utgör ett undantag från huvudregeln att allt kommersiellt utnyttjande av exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga A till nämnda förordning är förbjudet. Följaktligen ska även de villkor under vilka artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 gör det möjligt att anse att ett exemplar av en djurart är fött och uppvuxet i fångenskap ges en restriktiv tolkning, eftersom syftet med denna bestämmelse är att precisera innebörden av nämnda artikel 8.3.
- 52 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 52 i sitt förslag till avgörande bekräftas detta konstaterande av artikel II.1 i CITES-konventionen, enligt vilken handel med exemplar av utrotningshotade arter ska underkastas särskilt strikta bestämmelser för att inte ytterligare äventyra deras överlevnad, och endast får tillåtas ”i undantagsfall”.
- 53 För det andra hänvisar artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 51 i sitt förslag till avgörande, till begreppet ”anskaffande” av avelsbestånd. Detta begrepp har en vid innebörd och gör det möjligt att vid prövningen av huruvida ett sådant avelsbestånd uppfyller kraven i denna bestämmelse beakta händelser som inträffade innan uppfödaren i egentlig mening anskaffade avelsbeståndet.
- 54 Detta konstaterande stöds av artikel 55 i förordning nr 865/2006, med stöd av vilken de behöriga myndigheterna kan undersöka ett djurs härstamning vid tillämpningen av artikel 54 i denna förordning. Av detta följer nämligen, såsom generaladvokaten påpekade i punkt 55 i sitt förslag till avgörande, att denna bestämmelse gör det möjligt för de behöriga myndigheterna att undersöka avelsbeståndets härstamning för att kontrollera att de kriterier som anges i artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 har iakttagits.
- 55 Det mål som eftersträvas med förordning nr 865/2006, såsom det erinrats om ovan i punkt 42, talar för en tolkning enligt vilken de behöriga myndigheterna har behörighet att undersöka ett avelsbestånds härstamning i samband med en ansökan om intyg om dispens för försäljning av exemplar som fötts och fötts upp i fångenskap.
- 56 Villkoren i artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 motsvarar, såsom generaladvokaten framhöll i punkt 57 i sitt förslag till avgörande, villkoren i punkt 2 b ii A i resolution konf. 10.16. Denna resolution antogs med hänsyn till bekymret med att en stor del av handeln med exemplar som anmälts som födda och uppfödda i fångenskap fortsätter att äga rum i strid med CITES-konventionen och resolutionerna från partskonferensen för CITES-konventionen och kan inverka menligt på överlevnaden av de vilda populationerna av de berörda arterna.
- 57 Tolkningen att de behöriga nationella myndigheterna har befogenhet att undersöka avelsbeståndets härstamning är således förenlig med det av CITES-konventionens mål som är att förstärka kontrollen av härstamningen för exemplar som är födda och uppfödda i fångenskap.
- 58 Det ska emellertid påpekas att även om det enligt artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 krävs att dessa myndigheter kontrollerar hur släktingarna till avelsbeståndet i rakt uppstigande led togs ur sin naturliga miljö för att förvissa sig om att så inte skett på ett sätt som inverkar menligt på artens överlevnad i vilt tillstånd, så framgår det däremot av bestämmelsens ordalydelse att den inte föreskriver att nämnda myndigheter ska kontrollera att släktingarna till avelsbeståndet i rakt

uppstigande led förvärvats i enlighet med på förvärvsdagen tillämplig lagstiftning, utan endast att de ska förvissa sig om att den lagstiftning som är tillämplig på förvärvet av avelsbeståndet har iakttagits.

- 59 Dessutom konstaterar domstolen att man, för att avgöra om ett avelsbestånd har anskaffats på ett sätt som inverkar menligt på den berörda artens överlevnad i vilt tillstånd på grund av att en släkting i rakt uppstigande led till avelsbeståndet tagits ur sin naturliga miljö, ska beakta den situation som den berörda arten befann sig i vid den tidpunkten. När arten i fråga vid den tidpunkten, såsom är fallet här, fanns upptagen i bilaga I till CITES-konventionen, ska det under alla omständigheter anses inverka menligt på den berörda artens överlevnad i vilt tillstånd att ta ett exemplar ur sin naturliga miljö, och ingen medlemsstat ska kunna bevilja undantag från förbudet mot att sälja de exemplar som härstammar från denna släkting enligt artikel 8.3 i förordning nr 338/97.
- 60 För det tredje konstaterar domstolen vad gäller de praktiska aspekterna av provningen enligt artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006 å ena sidan att det enligt denna bestämmelse krävs att den behöriga myndigheten med säkerhet fastställer att de kriterier som anges där är uppfyllda, å andra sidan att det i bestämmelsen inte anges hur denna provning ska genomföras eller vilka bevismedel som kan användas för att styrka att kriterierna är uppfyllda. Domstolen konstaterar således att det har lämnats åt de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna att fastställa reglerna för hur provningen ska gå till och vilka bevismedel som ska användas. Bland bevismedlen ingår sådana tillstånd eller intyg som anges i nämnda förordning och andra lämpliga dokument som de behöriga nationella myndigheterna bedömer vara användbara (se, analogt, dom av den 16 juli 2009, Rubach, C-344/08, EU:C:2009:482, punkt 27).
- 61 Tillvägagångssättet vid provningen kan således, såsom generaladvokaten påpekade i punkterna 66 och 67 i sitt förslag till avgörande, variera beroende på den riskbedömning som görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall och även inbegripa en granskning av dokumentation avseende förvärvet av avelsbeståndet.
- 62 För det fjärde ska det understrykas att förbudet mot försäljning av exemplar som har en släkting i rakt uppstigande led som förvärvats på ett sätt som inverkar menligt på artens överlevnad i vilt tillstånd, vilket följer av artikel 8.1 och 8.3 i förordning nr 338/97 jämförd med artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, inte är oförenligt med rätten till egendom enligt artikel 17 i stadgan.
- 63 Det ska härvid erinras om att rätten till egendom inte utgör en absolut rättighet och att dess utövande, under de villkor som anges i artikel 52.1 i stadgan, kan bli föremål för inskränkningar för att tillgodose av unionen erkända mål av allmänintresse (dom av den 20 september 2016, Ledra Advertising m.fl./kommissionen och ECB, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, punkt 69 och där angiven rättspraxis).
- 64 Det bör noteras att skyddet av vilda arter utgör ett sådant legitimt mål av allmänintresse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 juni 2008, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers och Andibel, C-219/07, EU:C:2008:353, punkt 27 och där angiven rättspraxis).
- 65 Såsom generaladvokaten påpekade i punkt 77 i sitt förslag till avgörande görs i förordningarna nr 338/97 och nr 865/2006 en balanserad avvägning mellan denna rätt och de krav som är knutna till skyddet av vilda arter. Det ska vidare preciseras att sådana krav motiverar att det i princip är förbjudet att saluföra exemplar av utrotningshotade arter. Vad gäller ET:s påstående att denna saluföring kan medföra att infångandet i naturen av exemplar av dessa arter minskar, räcker det

att påpeka att nämnda saluföring bidrar till att *skapa* en marknad för förvärv av exemplar av utrotningshotade arter eller, om en sådan redan finns, till att *bibehålla* eller till att *utvidga* den. Unionslagstiftaren har haft fog för att anse att förekomsten i sig av en sådan marknad, i viss mån, utgör ett hot mot överlevnaden av utrotningshotade arter.

- 66 Slutligen konstaterar domstolen att de omständigheter som den hänskjutande domstolen har hänvisat till avseende skyddet för ET:s berättigade förväntningar på att denne skulle kunna saluföra avkomlingarna till avelsbeståndet, inte föranleder någon annan slutsats.
- 67 Även för det fall den behöriga myndigheten kommer fram till att anskaffandet av avelsbeståndet var lagenligt vid tidpunkten för förvärvet av det, räcker det för det första inte med denna slutsats i sig – såsom generaladvokaten påpekade i punkt 74 i sitt förslag till avgörande – för att medge undantag från förbudet mot att sälja exemplar från detta avelsbestånd, eftersom det, såsom det har erinrats om ovan i punkt 59, dessutom är nödvändigt att försäkra sig om att anskaffandet av detta avelsbestånd inte har inverkat menligt på artens överlevnad i vilt tillstånd.
- 68 För det andra är det inte heller relevant att gällande lagstiftning var mindre sträng när ET år 2000 förvärvade sitt avelsbestånd, eftersom Tjeckien vid den tidpunkten ännu inte var medlem i Europeiska unionen.
- 69 I detta avseende räcker det att erinra om att tillämpningsområdet för principen om skydd för berättigade förväntningar inte får utsträckas så långt att den allmänt hindrar att en ny bestämmelse tillämpas på framtida verkningar av situationer som har uppkommit under en äldre bestämmelses giltighetstid (dom av den 21 december 2021, Skarb Państwa (Motorfordonsförsäkringens omfattning), C-428/20, EU:C:2021:1043, punkt 45 och där angiven rättspraxis).
- 70 Vad för det tredje gäller den omständigheten att det första papegojparet i det förevarande fallet återlämnades till importören med stöd av ett domstolsavgörande, räcker det att påpeka att detta avgörande, på grund av att det meddelades vid en tidpunkt då Tjeckien ännu inte anslutit sig till Europeiska unionen, inte under några omständigheter kan utgöra en omständighet som ska beaktas vid bedömningen av huruvida det avelsbestånd som ET förfogar över anskaffats i enlighet med artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006.
- 71 Det framgår av det ovan anförda att artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, jämförd med artikel 17 i stadgan och principen om skydd för berättigade förväntningar, ska tolkas så, att den utgör hinder för att ett exemplar, som innehåller av en uppfödare, av en djurart som anges i bilaga A till förordning nr 338/97, kan anses ha fötts och fötts upp i fångenskap i den mening som avses i artikel 8.3 i den förordningen, när släktingar till exemplaret i rakt uppstigande led, vilka inte ingår i uppfödarens avelsbestånd, förvärvats av tredje man, innan dessa förordningar trädde i kraft, på ett sätt som inverkat menligt på den berörda artens överlevnad i vilt tillstånd.

Rättegångskostnader

- 72 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

- 1) Artikel 1 led 3 i kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 av den 4 maj 2006 om närmare föreskrifter för tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem

ska tolkas så, att

begreppet ”avelsbestånd”, i den mening som avses i denna bestämmelse, inte omfattar släktingar i rakt uppstigande led till exemplar som fötts upp i en uppfödning verksamhet när dessa släktingar aldrig har ägts eller innehafts av uppfödaren.

- 2) Artikel 54 led 2 i förordning nr 865/2006, jämförd med artikel 17 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och principen om skydd för berättigade förväntningar,

ska tolkas så, att

den utgör hinder för att ett exemplar, som innehas av en uppfödare, av en djurart som anges i bilaga A till rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem, kan anses ha fötts och fötts upp i fångenskap i den mening som avses i artikel 8.3 i den förordningen, när släktingar till exemplaret i rakt uppstigande led, vilka inte ingår i uppfödarens avelsbestånd, förvärvats av tredje man, innan dessa förordningar trädde i kraft, på ett sätt som inverkat menligt på den berörda artens överlevnad i vilt tillstånd.

Underskrifter